

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. Infamatus de uno crimine nulla ratione potest interrogari de alio, cujus nec præcessit infamia, neque accusator. Nec minus interrogari potest de complicitibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPVT VI.

Infamatus de uno crimine nulla ratione potest interrogari de alio, cuius nec processit infamia, neque accusator. Nec minus interrogari potest de complicibus.

Probabilior, & verior sententia tenet, infamatum de uno crimine nulla ratione posse interrogari de alio, cuius nec infamia, nec indicia, nec semiplena probatio precellerint. Ita docent Cajetanus 2. 2. q. 69. artic. 2. & Opusculo. 17. responsione 3. M. Soto lib. 5. de iustitia, & iure, quest. 6. art. 2. Navarrus Cap. inter verba, conclus. 6. num. 97. & in Summa. cap. 2. num. 36. & plures alij. Quia (ut sapienter diximus) non potest iudex obligare aliquem ad manifestandum reum occultum, quando nec adest previa infamia, nec indicia, vel semiplena probatio precedunt. Igitur ob eandem rationem non poterit iudex interrogare reum de uno delicto & crimine infamatum, de alio crimine, de quo nulla processit infamia; fieri enim potest, ut quis in materia superbie sit infamatus, qui tamen circa iustitiam habeat bonum nomen, etiam si alias sit iniustus: quare respectu occulti criminis videtur habere jus, ut illi seruetur bonum illud nomen, quod possidet.

Merito tamen advertunt DD. quod quando iudex inquirens de uno crimine, cuius Auctor laborat infamia, incidenter deprehendit aliud secundum crimen, de quo similiter reus est infamatus; tunc posse eundem iudicem inquirere de crimine incidenter sibi revelato, ut cum v. g. quis interrogatus, an Petrus commiserit homicidium, de quo jam laborat infamia, si incidenter affirmat, eundem Petrum etiam furtum commississe; posse tunc legitime iudicem inquirere de illo furto. Quam sententiam ex eo probat Navarrus Cap. Inter verba, num. 197. quia cum crimen deprehenditur a iudice, est notorium in iure: sicutque crimen, quod committitur in presentia iudicis, non indiget alio accusatore, iuxta superius dicta, quam ipsius presentia; ita censendum erit de crimine totam iudice, etiam incidenter detecto.

Hæc tamen sententia merito limitatur à Mag. Soto, memb. 2. q. 1. ut procedat non de omni crimine incidenter detecto, sed de eo tantum, quod priori erat annexum, de quo jam precellerat infamia, veluti si inquisitio fiat de infamato de concubinato, & deprehendatur prædictum concubinatum ad feminam sustentandam furari; tunc merito possit iudex de crimine isto occulto deprehensio inquirere.

Secunda hujus capituli pars docet, reum non posse interrogari à iudice de complicibus nulla infamia laborantibus. Conclusio est certa, & passim in utroque iure docetur. Cap. Cum Monasterium, de confess. cap. Veniens, de testibus; estque communis DD. sententia; quæ intelligenda est cum grano salis, nempe procedere tantum de complice, quando

Sententia à Mag. Soto

aliorum, & scelerati liberius nocerent, quod esset in maximum damnum commune igitur &c. Et licet aliquando hoc, vel illud crimen non sit directe contra bonum commune, plura tamen crimina impunita manere, nullo modo absque scandalo, & communitque boni detrimento, contingere potest.

Ex eo demum hæc sententia confirmatur; quia infamia (ex omnium consensu) requiritur tanquam accusator, ut superius exposuimus: sed in huiusmodi criminibus publicis & notorijs evidenti delicti est plusquam accusator, ut ex D. Augustino Cap. Evidenti, de accusationibus refertur illis verbis: Evidenti patris criminis, et amore accusatoris non indiget.

Illud verò prudenter notant hujus sententia Auctores, in hoc casu inquisitionem non debere fieri de singulari aliqua persona, v. g. an Petrus occiderit hunc hominem; quia si nulla de Petro processit infamia, inique iudex inquireret de illo; nam illa interrogatione Petrus aperte infamaretur, etiam si non fecisset crimen. Ut igitur boho communi consulatur, poterit iudex prudenter inquirere, quinam per eam viam, in qua commissum est crimen, transierit? Quota hora in ea platea parte fuerunt aliqua persona? Simile que alias circumstantias petere, per quas quasi per gradus, siue indicia possit indirecte pervenire ad notitiam delinquentis.

Quod si occultus Auctor detegatur, poterit contra eum procedere iudicè, etiam si ex ignorantia fuerit denunciatus, nec damnum secutum iudici imputabitur, ut rectè Navarrus in rubrica de iudicis, num. 87. advertit; quia iure suo utitur; nam ex eo quod Auctor est publicè detectus, etiam si id ab altero inique factum sit, potest contra eum informationem capere, convictumque punire: ipse tamen iudex tunc non est causa directa iniquæ detectionis; nam propter bonum commune potest talem inquisitionem instituire, ut latius P. Lessius profequitur lib. 2. cap. 19. dicitur. 14.

Neque obstat Cap. Cum oportet, juncto Cap. Inquisitionis, & Cap. Qualiter & quando. Nam illa jura, si exactè expendantur, vel de inquisitione certe persona, quæ immediate fieri non debet, ut diximus, quando non processit infamia, vel in casu quo persona & crimen simul erant occulta, intelligi debent.

In hoc verò casu, etiam si iudex iudicè reum interroget, ipse non tenetur se ipsum patefacere ante infamiam, vel semiplenam probationem, imò nec subditi, etiam sub juramento interrogati, non tenentur manifestare delicti Auctorem, si nulla laborat infamia, nihilque mali in posterum timeatur. Si tamen crimen esset adhuc perpetrandum, vel continuandum, aut si ex eo grave damnum alicui immineret, quod alia ratione non posset commodè averti, interrogatus testis tunc possit & deberet Auctorem patefacere licet omninò occultum, & nulla infamia laborantem, ut in illo casu iudex possit opportuna remedia adhibere.

Thom. à Iesu. Oper. Tom. 1.

Ooo 3

peccā

T V.

amfi malefactor
ne ulla infam
est ac de
rere.

is sit investigat
dupliciter huj
Tractatus
Primò, Quando
ne in particulari
do. Quando in
mine, & de hoc
quis am inquisitionem
mo genere inq
nempe quando
persona verò delin

le iudicem ex
& delicti proce
inter quos
Adrian Quod
endo secreto
furia & iure
requiritam esse
rlonæ infamiam
Cap. Cum opo
valiter & quando
existant in hoc
posse interrogari
omnium iure
circumstantias
a delinquenti
it. Negant ta
e, an testis sit

verior est,
onar. & Navar
24. quam olim
Bonar. num. 4.
, de adultarij,
in maligni, 4.
endo, de accusa
nomine Con
st. 76. artic. 1.
hanc doculle
Nec Baccalu
nam retractat
esse hanc in
publicum.
sustitit & Jo
1. 79. D. Tho
probat, qui
is pro multis
Reipublicæ,
tam Eccle
stis. Et ratio
ontum publi
sententia af
lem inquit
es, etiam si
notavimus;
ad bonum
quiratur ho
queratur
unita de
detrimento
alio.

IESU

Spirit.
II

peccatum cedit in detrimentum proprium; nam si contra commune bonum pugnat, sine dubio potest ac debet de complicibus interrogari, distante ipsa natura boni communis, quæ postulat, ut illud omnino fama cujuscunque particularis præferatur.

Docent præterea Auctores hujus sententiæ, tunc posse judicem de complice interrogare, quando crimen est talis conditionis, ut sine socio committi non possit; quia in hoc casu tanquam notorium reputatur, criminofum habuille complicem: quare nisi judex interrogaret, posset facile occasio publicæ suspitionis contra judicem, aut aliud suboriri scandalum in communitate. Tunc verò judex non debet speciatim inquirere, an Petrus, vel Paulus fuerint complices; sed generatim tantum petere debet, quinam fuerint criminis socij?

Unde optimè Navarrus. *Cap. Inter verba, conclus. 6.* (quem sequuntur alij non minoris notæ Auctores) docet, quod quando crimen, neque ex natura sua, neque ex circumstantijs præferat complicem, & aliàs peccatum non est contra bonum commune; non posse judicem, etiam inquisitione generali, complicem inquirere; quia deficiente illa ratione boni communis, nulla apparet ratio, ob quam possit interrogare de crimine occulto.

Demum observare oportet, quod id, quod in hoc capite & precedenti diximus de infamia, idem sentiendum est de indicijs expressis, aut semiplena probatione, nempe quod quando judex juridicè interrogat, precedente infamia, eandem etiam inquisitionem potest ipse instituire præcedentibus indicijs, aut semiplena probatione.

C A P V T VII.

Quando indicia etiam sine infamia sufficiant ad instituendam in- quisitionem particu- larem.

Indicia lato vocabulo sumpta (ut notat Pannormitanus, *Extra. de probationibus, cap. 3.*) primo loco possunt capi pro quacunque probatione, sive plena, sive semiplena, sive pro quocunque delicti signo: & tunc dicuntur *indicia* ab *indicando*, quia indicant aliquid factum, vel non factum esse. Et in hoc sensu certum est, nomine *indicij* comprehendi famam, testes, confessiones extrajudiciales, & aliæ quæcunque probationes.

Secundo autem modo pressius, & secundum propriam significationem indicia accipiuntur, & ita distinguntur ab omnibus prædictis, nempe, *fama, testibus, &c.* quæ ita describi possunt: *Indicium est aliquod notabile signum alicujus malefici, ab ipso condistinctum; & ipsum aliquantulum indicans magis, vel minus, clarè, vel obcurè secundum naturam, & diversitatem indicij.*

Quid sit indicium proprie sumptum Indicium propriè sumptum oritur ex his, quæ urgere possunt animum judicis ad credendum maleficium, vel rem, de qua agitur, evenisse. Credulitas verò judicis major vel minor

resultat ex majori, vel minori, clariori, aut obscuriori indicio: & ita indicia secundum eorum diversitatem inducunt vel opinionem, vel credulitatem, vel scientiam sive evidentiam.

Indicia æquiparantur testibus, ut constat ex *L. Sciant cuncti, C. de probationibus*, & cum in dicta lege fit mentio *indiciorum*, additur, *indubitatorum*, & luce meridiana clariorum. Idem quoque confirmatum est per sacros Canones. *1. 1. qu. ulla. cap. Sciant cuncti*, & per consuetudinem in foro Ecclesiastico receptam. Et quemadmodum testes debent esse ad minus duo contestes, & omni exceptione majores, ad hoc ut sint idonei ad plenam probationem: sic ad hoc ut indicia plenè probent, debent esse indubitata, & luce meridiana clariora.

Omnes ferè DD. conveniunt (paucis exceptis) iudicia, si expressa sint, sufficere, ad inquisitionem particularem, secuti D. Thomam *2. 2. quæst. 69. art. 2.* ubi post Cajecanum omnes ferè Interpretes Sancti Thomæ eam sententiam amplectuntur, quo in loco expressè D. Thomas affirmat, judicem non posse reum juridicè interrogare, nisi præcedat infamia, indicia expressa, aut semiplena probatio. Ratio hujus sententiæ ea esse potest, quia indicia æquivalent accusationi virtuali.

Sed in quibus casibus possit judex præcedentibus indicijs expressis inquirere, existimo non satis clarè constare apud Auctores. Nam omnes ferè absolute cum D. Thomæ, in omni eventu posse judicem (si indicia expressa præcedant, non aliter ac de infamia diximus,) reum juridicè interrogare: alij verò licet pauci, indicia etiam expressa non sufficere ad inquisitionem specialem, aperte docent. Existimant enim, indicia nulla ratione accusatoris, sed potius testium, vim habere.

Hanc Sententiam expressè docet Salo, *de Justitia & iure, quæst. 109. artic. 2. controv. 6.* secutus Navarrus. *Cap. Inter verba, conclus. 6. numero. 116.* & Auctores alios non infimæ notæ. Quorum illud est præcipuum fundamentum; quia judex necessariò debet servare in iudicio formam sibi à jure præscriptam, neque ullo modò est illi licitum, has juris metas, sive principia transgredi: sed in jure expressè caveatur, ut non procedat ad inquisitionem specialem, nisi prævia personæ infamia, ut constat ex *Cap. Cum oportet, Cap. Inquisitionis, Cap. Qualiter, & quando, de accusationibus*. Ergo non potest judex solis præcedentibus indicijs, quantumvis expressis, absque ulla infamie nota, ad specialem inquisitionem descendere.

Hoc argumento convictus Navarrus *Cap. Inter verba. c. 6. n. 182.* audacter affirmavit D. Thomæ doctrinam asserentem *2. 2. qu. 60. art. 2.* sufficere indicia expressa ad inquisitionem, non esse recipiendam; quia nullum allegat textum, neque rationem aliquam necessariam, contra expressam decisionem Juris Canonici, *Sine quibus* (inquit) *nulli Doctores necessariò credere tenemur secundum s. Augustinum*. Hactenus Navarrus. Quamvis ipse postea in Rubrica de *Indicijs n. 50.* adducat verba D. Thomæ asserentis, ad inquisitionem sufficere, infamiam, indicia expressa, aut semiplenam probationem præcedere, & docet D. Thomæ sententiam esse intelligendam de criminibus notorij, & famosis, de quibus,